

Bijlage 3 Analyse verantwoordelijkheid van de minister bij opruimen dode wilde vogels

De regels over de bestrijding van vogelgriep bij wilde vogels zijn opgenomen in de artikelen 62 tot en met 67 van verordening 2020/687.¹ Over kadavers van wilde dieren ten aanzien waarvan wordt vermoed of is bevestigd dat zij zijn besmet met een zogeheten ziekte van categorie A, waaronder hoogpathogene vogelgriep, bepaalt verordening 2020/687 dat de bevoegde autoriteit ervoor zorgt dat de kadavers worden verwijderd of verwerkt overeenkomstig de verordening dierlijke bijproducten² (artikelen 62, derde lid, aanhef en onderdeel a, en 63, tweede lid, aanhef en onderdeel a). De begrippen "verwijdering" en "verwerking" hebben hier de betekenis die er in de verordening dierlijke bijproducten aan is gegeven: respectievelijk vernietiging via verbranding, en een zodanige behandeling van kadavers dat er geen risico's meer zijn voor de volks- en diergezondheid. "Verwijdering" betekent in deze context dus niet het wegnemen van de kadavers van de plek waar zij liggen. Het gaat er om dat ervoor wordt zorggedragen dat er overeenkomstig de verordening dierlijke bijproducten wordt gehandeld.

De instructie aan de bevoegde autoriteit om zorg te dragen moet worden gezien in het licht van wat praktisch mogelijk is. Wilde dieren, en dus ook hun kadavers, kunnen zich overal op het Nederlands grondgebied bevinden, in grote getale. Het zou voor de bevoegde autoriteit een onuitvoerbaar taak zijn als de voornoemde instructie zou betekenen dat zij verplicht zou zijn om alle kadavers op elke willekeurige plek in Nederland op te halen of te laten ophalen. Tegen die achtergrond gaat de overheid ervan uit dat deze instructie neerkomt op een coördinerende rol, waarbij private en publieke terreinbeheerders, vanuit hun eigen rol, eraan meewerken om verdachte of besmette kadavers van hun terrein af te voeren om ze vervolgens in overeenstemming met de verordening dierlijke bijproducten te laten verwijderen of verwerken. Die coördinatie bestaat in de Nederlandse praktijk uit een landelijke structuur waarbinnen uitvoerende partijen in staat worden gesteld het opruimen van dode wilde vogels uit te voeren, door middel van protocollen, werkafspraken of onderzoek. Ook het landelijk platform vogelgriep in wilde dieren onder leiding van de ministeries van LNV en VWS is hier een voorbeeld van.

De formulering van de in verordening 2020/687 voorgeschreven bestrijdingsmaatregelen in de situatie dat een gehouden dier is besmet met een A-ziekte, wijkt af van de formulering met betrekking tot wilde dieren. Bij gehouden dieren vereist artikel 12, eerste lid, aanhef en onderdeel c, en tweede lid, van de verordening dat de bevoegde autoriteit opdracht geeft om onmiddellijk onder toezicht van officiële dierenartsen de kadavers van gestorven en gedode dieren te vervoeren vanuit de getroffen inrichting en te verwijderen overeenkomstig de verordening dierlijke producten. Hieruit volgt dat de rol van de bevoegde autoriteit in die situatie sturend is, en dus verder gaat dan alleen ervoor zorgdragen dat verwijdering of verwerking overeenkomstig de verordening dierlijke bijproducten plaatsvindt, zoals in de verordening ten aanzien van de kadavers van wilde dieren is bepaald.

¹ Verordening 2020/687 van de Commissie van 17 december 2019 tot aanvulling van Verordening 2016/429 van het Europees Parlement en de Raad wat regels voor de preventie en bestrijding van bepaalde in de lijst opgenomen ziekten betreft (PbEU L 174).

² Verordening 1069/2009 van het Europees parlement en de Raad van 21 oktober 2009 tot vaststelling van gezondheidsvoorschriften inzake niet voor menselijke consumptie bestemde dierlijke bijproducten en afgeleide producten en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1774/2002 (verordening dierlijke bijproducten) PbEU L 300).